

Syddansk Vækstforums forslag til Vækstpakke

Syddansk Vækstforum har på sit møde den 30. - 31. marts 2009 drøftet, hvilke initiativer man vil opfordre Vækstforums parter til at tage i forbindelse med den aktuelle finanskrisen. Nærværende papir beskriver forslag til initiativer og redegør kort for udfordringerne. Vækstforum foreslår en samlet regional vækstpakke, der indeholder følgende elementer:

Indsats	Problem	Forventet effekt	Tidshorizont
1	Markedsføring af jobmuligheder i Syddanmark	Forbedring af match på arbejdsmarkedet	1-3 år
2	Fastholde og forøge antallet af elev- og praktikpladser	Nedbringe mangel på praktikpladser	1-3 år
3	Fastholdelse af de unge i uddannelsessystemet	Nedbringe frafald med 10 %	1-3 år
4	Samarbejde om offentligt byggeri	Fastholdelse af en byggesektor samt øgning af deres bruttoværditilvækst, så det når op til det syddanske gennemsnit	1-3 år

Omstilling til fremtidig vækst

Syddanmark har over de seneste 10 år mistet 30.000 jobs i produktionserhvervene og skabt 40.000 nye jobs i serviceerhvervene. Den nuværende økonomiske krise forstærker nedlukningen af jobs i produktionserhvervene og rammer især de lavtuddannede.

Vækstforum har allerede i efteråret 2008 forholdt sig til denne udvikling i forbindelse med vedtagelsen af **Vækstforums Handlingsplan 2009-10**. Det overordnede tema for handlingsplanen er omstilling i eksisterende erhverv og udvikling af nye væksterhverv, der skaber fremtidens jobs og øger værditilvæksten i de syddanske erhverv. Handlingsplanen skal dermed bidrage til at bringe Syddanmark gennem finanskrisen på langt sigt.

Men krisen tydeliggør, at der også er behov for initiativer, der her og nu kan være med til at afbøde virkningerne af finanskrisen. Vækstforum foreslår derfor en samlet regional vækstpakke, der indeholder følgende elementer:

1. Markedsføring af jobmuligheder i Syddanmark

Anvisning af jobs skal gøres endnu bedre. Vækstforum vil derfor opfordre til, at der laves en fælles indsats, blandt regionens aktører, hvor der gøres opmærksom på, hvor der lige nu er ubesatte jobs og i hvilke brancher, der på sigt vil få mangel på arbejdskraft.

Vækstforum opfordrer til, at der iværksættes forskellige initiativer, der på en anderledes måde synliggør de ledige jobs, der er i regionen. Initiativerne skal sigte mod områder med aktuel mangel på arbejdskraft og målrettes faggrupper inden for brancher med beskæftigelsesnedgang. Faggrupper, som med deres nuværende kompetencer kan overtage et job her og nu. Initiativerne kan f.eks. være målrettede "spotkampagner" i samarbejde med virksomheder, jobcentre, Region Syddanmark og Beskæftigelsesregionen og skal synliggøre de kompetencer, der er behov for i de områder, der har mangel på arbejdskraft.

Vækstforum foreslår også, at der informeres om de beskæftigelsesområder, hvor der er eller forudses mangel på arbejdskraft, og hvor der forudses gode beskæftigelsesmuligheder på sigt. Informationsindsatsen kan f.eks. være med til at skabe et positivt fokus på SOSU-området og på andre områder, hvor der både mangler arbejdskraft og positiv omtale af erhvervet.

2. Fastholde og forøge antallet af elev- og praktikpladser

Der mangler i dag et stort antal praktikpladser i hele landet; Der mangler knap 800 pladser i Syddanmark indenfor erhvervsuddannelserne. Antallet har været stærkt stigende siden finanskrisens begyndelse. Der er derfor risiko for, at der er endnu flere unge, der ikke får en uddannelse. Den aktuelle beskæftigelsessituation må ikke føre til, at virksomhederne holder igen med at tilbyde praktikpladser.

Det er derfor vigtigt, at alle parter arbejder aktivt for, at uddannelsesniveauer i Syddanmark øges. Det betyder, at antallet af praktikpladser skal stige. Skal dette lykkes, forudsætter det, at såvel det offentlige som det private arbejdsmarked tager medansvar for at løse denne uddannelsesopgave, og stiller garanti for det nødvendige antal praktikpladser.

Vækstforum opfordrer derfor til, at det undersøges, om der er nye brancher/områder, der ikke har tradition for at tage elever/praktikanter ind og at de relevante parter forsøger at inspirere dem til at gøre det.

Vækstforum vil også opfordre til, at antallet af voksenlærlinge øges, da det kan være et middel bl.a. til at få de ledige ufaglærte mænd til at komme i gang med en uddannelse.

Indarbejdelse af sociale klausuler om praktikpladser i udbudskontrakter, vil også være et tiltag, der kan have god effekt. Vækstforum opfordrer alle parter til at overveje dette.

- På landsplan mangler 3.930 elever en praktikplads, det er en stigning på 23 %
- Antallet af indgåede aftaler er faldet med 9 % fra ca. 37.000 til ca. 33.500
- I Region Syddanmark er p.t. 782 elever uden praktikplads, det er en stigning på 31 % i forhold til året før.
- 8.237 nye aftaler var indgået i løbet af året, et fald på 7 %¹

3. Fastholdelse af de unge i uddannelsessystemet

En af de store uddannelsespolitiske udfordringer er at begrænse det store frafald på ungdomsuddannelserne, især på de tekniske skoler.

Via det regionale ungdomsuddannelsesråd (RUR), der samler alle ungdomsuddannelser i Syddanmark, er der taget initiativ til at udarbejde en større ansøgning til de konkurrenceudsatte EU-Socialfondsmidler. Projektets formål er at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse og herunder også at begrænse frafaldet. Der er tale om et tværinstitutionelt projekt i samarbejde med Region Midt, som alle ungdomsuddannelsesinstitutioner og UU centre (Ungdomsuddannelsescentre) i Regionen inviteres til at deltage i. Projektet går ud på at skabe lokale konsortier, hvor skolerne samarbejder med UU om at skabe nye samarbejdsflader og igangsætte projekter på tværs af ungdomsuddannelserne.

Vækstforum opfordrer alle parter til at gå aktivt ind i projektet, hvor både ungdomsuddannelser, erhvervsliv og kommuner er vigtige aktører.

¹ Undervisningsministeriets database, 2009

Den Syddanske ungdomsuddannelseskontrakt

For yderligere at skabe et forpligtigende samarbejde mellem ungdomsuddannelser og deres omverden, (leverandører og aftagere af eleverne på alle typer ungdomsuddannelser), arbejdes der i regi af RUR på, at alle relevante aktører enes om mål og udfordringer, samt underskriver en aftale, der forpligter partnerne til at samarbejde om løsning af problemerne og gøre en konkret indsats på eget område. Problemerne vil være forskelligartede alt afhængigt af institutionstype. Midlet er en hovedaftale med underaftaler, der tager udgangspunkt i, at de enkelte skoletyper har forskelligartede udfordringer og samarbejder med forskellige aktører. En aftale kan f.eks. være om et vist antal praktikpladser i en branche, om en vis rådgivningsindsats overfor 9. klasses elever, om et vist kompetenceniveau hos de unge, der sendes i praktik mv.

Regionens uddannelsespulje på 20 mio. kr. årligt til projekter, der skal medvirke til at nå det nationale og regionale mål om, at 95 % af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse, er i 2009 blevet fokuseret til indsatser, der styrker fastholdelse.

Vækstforum opfordrer også her alle parter til at gå aktivt ind i projektet.

- Fra 2005 til 2006 er andelen af en ungdomsårgang i Region Syd, der ventes at fuldføre en ungdomsuddannelse faldet fra 81,7 % til 79,5 %. Dvs. der er en yderligere nedgang ift. at nå målet den nationale og regionale 95 % målsætning.
- Fra 2005 til 2006 er andelen af en ungdomsårgang i Region Syd, der ventes at fuldføre en videregående uddannelse faldet fra 46,6 % til 46 %.

4. Samarbejdet om offentligt byggeri. Udvikling af virksomheder og medarbejdere til at håndtere energirigtigt byggeri

Offentligt nybyggeri og renoveringer er et område, hvor region og kommuner har gode muligheder for at igangsætte energirigtigt byggeri.

I den offentlige sektor er potentialet for byggeri og energirenoveringer meget stort, og ved systematisk at efterspørge energivenligt byggeri og renoveringer kan Vækstforums parter sætte en ny, høj standard. Dette kan ske gennem offentlige-private partnerskaber, der båd-

de kan skabe vækst i erhvervet og være med til at uddanne og efteruddanne den syddanske arbejdsstyrke.

Vækstforum mener, at det er vigtigt at agere nu. Det vil være med til at sikre byggeerhvervet de rigtige og tilstrækkelige kompetencer, når byggeriet igen kommer i fuld omdrejning. Kompetenceudviklingen kan således ske, ved at alle parter, både bygherren og erhvervet tager udfordringen op.

Bl.a. skal Region Syddanmark i gang med store sygehusbyggerier, herunder bygning af et helt nyt Odense Universitetshospital, som vil blive bygget CO₂-neutralt. Undervejs vil regionen have behov for sammen med teknologileverandører og byggeriet at eksperimentere med delelementer i visionen om at bygge CO₂-neutralt. Gennem offentligt-privat samarbejde kan kendt teknologi implementeres på nye måder og ny, banebrydende teknologi kan afprøves og videreudvikles.

Vækstforum opfordrer alle parter til at fremskynde alle planlagte eller relevante byggerier og danne partnerskaber, så man udnytter de samlede kompetencer bedst muligt, skaber vækst i erhvervet og samtidigt øger uddannelsesniveaueet i regionen.

Region Syddanmarks 10 årige investeringsplan forudsætter anlægsinvesteringer på 17 mia. kr. Dertil kommer anlægsinvesteringer inden for de næste 6 år på 0,66 mia. kr. inden for Region Syddanmarks øvrige opgaveområder.

I 2006 var bruttoværditilvæksten i bygge-anlæg 372.000 kr./beskæftiget i Region Syddanmark (ref: regionalpolitiske vækstredegørelse 2008). Med kompetencer til "bedst og billigst" energibyggeri antages det, at bruttoværditilvæksten stiger med mindst 5 %, dvs. til ca. 400 000 kr./beskæftiget. Dermed når bygge-anlæg op på det syddanske gennemsnit for bruttoværditilvækst..

Hvis 2-5 % af Region Syddanmarks anlægssum på 17 mia. kr. går til særlige energirigtigt byggeri svarer det til 340-850 mio. kr. på 10 år, dvs. ca. 40-100 mio.kr./år.

Fakta og forventninger

Brancher som i øjeblikket oplever mangel på arbejdskraft, samt eksempler på fagområder i Syddanmark:

- 1) områder, uden særlige kvalifikationskrav eller kvalifikationskrav af kortere varighed
 - Rengøring (rengøringsass., også efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft eks. serviceassistenter)
 - Transport og lagerområdet (taxichauffør og lagerarbejder)
 - køkken og kantine (medhjælpere)
 - kontorområdet (medhjælpere)
- 2) områder, der kræver forudgående uddannelse af kortere eller længere varighed

- Butiksområdet (butiksassistent og salgsassistent)
- pædagogisk arbejde og socialt arbejde (pædagoger og socialrådgiver)
- pleje og omsorg (social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælper)
- Sygepleje (sygeplejerske, læger, radiograf, bioanalytiker)
- Hotel, restauration, køkken og kantine (eksempelvis tjener)
- Kontor, administration, regnskab og finans (stillinger indenfor regnskab/bogholderi, lægesekretær)

Fremskrivning af de brancheområder som forventes at have beskæftigelsesfremgang om 5-10 år i Syddanmark:

- Forretningsservice
- Transport
- Engroshandel
- Hoteller og restauranter og delvis detailhandel
- Finansiering, forsikring og ejendomsudlejning
- Sundhedsvæsnet
- Sociale institutioner
- Undervisning
- Offentlig administration

Brancher med beskæftigelsesnedgang om 5-10 år i Syddanmark:

- Det er særligt industri og landbrug som forventes at have en beskæftigelsesnedgang på 5-10 års sigt, mens bygge- og anlæg forventes at være uændret.

Type af arbejdskraft der efterspørges og typer af arbejdskraft der er i overskud i Syddanmark

- Der bliver især efterspørgsel efter arbejdskraft med en videregående uddannelse inden for stort set alle brancher samt faglært arbejdskraft
- Efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft forventes at falde inden for alle brancher. Særligt inden for industrien vil efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft være mindre

Inden for de fleste brancher kan der blive mangel på kvalificeret arbejdskraft, da op mod 13.000 beskæftigede har mulighed for at forlade arbejdsmarkedet og gå på pension inden for de næste 10 år.

Brancher som forventes at have beskæftigelsesnedgang i 2009 i Syddanmark

- Landbrug og fiskeri
- Industrien generelt og særlig jern- og metalindustrien
- Bygge- og anlæg
- Transport
- Post og telekommunikation
- Autohandel
- Udlejning og ejendomsformidling

Brancher som forventes at have uændret beskæftigelse i 2009 i Syddanmark

- Detail- og engroshandel
- Hoteller og restauranter
- Energi- og vandforsyning
- Offentlig administration
- Undervisning

Brancheområder med forventet stigende beskæftigelse i 2009 i Syddanmark

- Forretningsservice
- Sundhedsvæsnet
- Sociale institutioner

Jobåbninger og joblukninger i Syddanmark

- Ved konjunkturopgang oprettes der omkring 60.000 nye arbejdspladser og der nedlægges omkring 55.000 om året i Syddanmark. Ved konjunkturedgang vil forholdet være omtrent modsat
- Afhængig af konjunktur op- eller nedgang, er der årligt 160.000 – 140.000 jobåbninger i Syddanmark

Stigende og faldende ledighed i Syddanmark

- Faglige organisationer inden for industrien og bygge- og anlæg har stigende ledighed
- Akademikere og faglige organisationer som beskæftiger mange inden for det offentlige såsom FTF, FOA og Danske Sundhedsorganisationer har faldende ledighed